

Sygn. akt VII U 1124/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu posiedzeniu niejawnym w dniu 23 lutego 2021 r. w Warszawie

sprawy W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia z dnia 13 lipca 2020 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia z dnia 13 lipca 2020 r. znak: (...)w ten sposób, że przyznaje odwołującemu W. C. prawo do renty socjalnej na okres od 1 maja 2020 roku do 30 kwietnia 2023 roku.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

W. C. w dniu 3 sierpnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 13 lipca 2020 r., znak: (...) za pośrednictwem protokołu sporządzonego przez organ rentowy (odwołanie z dnia 3 sierpnia 2020 r., k. 5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że w toku postępowania lekarz orzecznik ZUS uznał, że badany nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Tożsame stanowisko zajęła komisja lekarska ZUS, do której została przekazana sprawa ubezpieczonego na skutek jego sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika. Organ rentowy stwierdził, że na tej podstawie odmówił odwołującemu prawa do renty socjalnej (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 sierpnia 2020 r., k. 6 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. C. ukończył gimnazjum. Nie posiada wyuczonego zawodu. W okresie nauki szkolnej przez około 5 lat przyjmował środki psychoaktywne. W 2010 r. rozpoznano u niego urojenia i omamy słuchowe oraz formalne zaburzenia myślenia. W dokumentacji medycznej do 2017 r. opisywano względną remisję objawową. Od tego czasu ubezpieczony był leczony i rehabilitowany. W związku z tym odwołujący miał przyznane prawo do renty socjalnej od 1 października 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r. na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 sierpnia 2018 r., sygn. akt VII U 395/18 (okoliczności bezsporne, opinia biegłego sądowego psychiatry, k. 21-24 a. s. i wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 17 października 2019 r., k. 93 a. s. VII U 395/18).

Odwołujący w dniu 13 marca 2020 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. wniosek o ponowne ustalenie prawa do świadczenia. W toku postępowania wyjaśniającego ubezpieczony został skierowany do lekarza orzecznika ZUS, który uznał, że badany nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Wskutek sprzeciwu ubezpieczonego komisja lekarska ZUS również stwierdziła, że nie jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy. Mając na uwadze powyższe, organ rentowy na podstawie zaskarżonej decyzji z dnia 13 lipca 2020 r., znak: (...) odmówił odwołującemu prawa do renty socjalnej (wniosek z dnia 13 marca 2020 r., orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 27 maja 2020 r., sprzeciw z dnia 9 czerwca 2020 r., orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 30 czerwca 2020 r., decyzja z dnia 13 lipca 2020 r., akta ZUS).

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza psychiatry celem ustalenia, czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej, czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa, to na jaki okres oraz, czy naruszenie sprawności organizmu powstało: przed ukończeniem 18-tego roku życia, w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25-tego roku życia bądź w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (postanowienie z dnia 3 września 2020 r., k. 9 a. s.).

Aktualnie w zakresie psychiatrycznym u odwołującego rozpoznano schizofrenię paranoidalną, zaburzone funkcjonowanie społeczne, obniżony nastrój z pesymistyczną oceną siebie i sytuacji oraz uzależnienie mieszane. Odwołujący mieszka sam. Otrzymuje pomoc finansową od swoich dziadków. Ostatnio podjął pracę na stanowisku sprzątacza, z której zrezygnował ze względu na konieczność hospitalizacji. Obecnie otrzymuje zasiłek z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ubezpieczony leczy się regularnie w (...) oraz był parokrotnie hospitalizowany. Na co dzień przyjmuje leki takie, jak: olanzapina, amisulprid, walproinian sodu oraz noctis. Od 2017 r. utrzymują się u niego urojeniowe interpretacje ksbne z lękiem i niepokojem, które zaburzają jego funkcjonowanie społeczne. Jednocześnie nastąpiło pogłębienie wycofania społecznego, co spowodowało konieczność kolejnych modyfikacji farmakoterapii. Mając na uwadze powyższe, u ubezpieczonego występuje nadal całkowita niezdolność do pracy na okres od 1 maja 2020 r. do 30 kwietnia 2023 r., która powstała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w czasie nauki w szkole przed ukończeniem 18-tego roku życia (dokumentacja medyczna, k. 18 a. s. i opinia biegłego sądowego psychiatry, k. 21-24 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumentację ubezpieczeniową oraz medyczną zawartą w aktach sądowych oraz aktach rentowych odwołującego, a także w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii. Zgromadzony rzeczowy materiał dowodowy oraz jego zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła zastrzeżeń, w związku z tym Sąd uznał dokumenty za pełnowartościowy materiał dowodowy. Sąd jako kluczową dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinię powołanego biegłego sądowego, albowiem dowód ten pozwolił na dokładne określenie zakresu dysfunkcji jakie występują w stanie zdrowia ubezpieczonego. Uzyskane w ten sposób wiadomości specjalne Sąd uwzględnił w całości, ponieważ opinia wydana została w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującego. Biegły przekonująco wskazał, że od 2017 r. stan zdrowia badanego nie uległ znaczącej poprawie. Urojenia i lęki, które występują od kilka lat u odwołującego zaburzają wykonywanie przez niego podstawowych czynności życia codziennego. Rozpoznana choroba psychiczna uniemożliwia mu prawidłowe funkcjonowanie i powoduje konieczność dalszego leczenia.

Organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 11 lutego 2021 r. nie podzielił stanowiska wyrażonego w opinii biegłego sądowego psychiatrę. ZUS wskazał, że biegły formalnie nie potwierdził stanu psychicznego, który uzasadniałby orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy. W jego ocenie brak jest również dokumentacji potwierdzającej zły stan psychiczny badanego, bowiem ostatnia hospitalizacja odbyła się we wrześniu 2019 r., zaś wizyta w (...) w marcu 2020 r. W związku z tym organ rentowy wniósł

o powołanie innego biegłego sądowego psychiatry. W ocenie Sądu podniesione zarzuty nie były uzasadnione i nie dawały podstaw do powołania w sprawie innych biegłych w/w specjalności. Opinia powołanego biegłego dokładnie diagnozuje stan zdrowia odwołującego, a zgłoszone zastrzeżenia przez członka Komisji Lekarskiej ZUS będącego lekarzem o innej specjalności medycznej stanowiły de facto luźną polemikę. Organ rentowy również nie wykazał w sposób dostateczny dlaczego wydana opinia miałaby być wykonana w sposób nieprawidłowy. Nie jest prawdą, że

odwołujący odbył ostatnią wizytę w (...) w marcu 2020 r. Organ rentowy nie zauważył, że odwołujący przed badaniem u biegłego sądowego z zakresu psychiatrii przedstawił aktualną dokumentację medyczną (k. 18 a. s.). Wynika z niej, że odbył wizyty w (...) w maju, lipcu, wrześniu, październiku i w grudniu 2020 r. Lekarze prowadzący nadal diagnozowali u niego schizofrenię paranoidalną oraz zalecali przyjmowanie leków. W tej materii stan zdrowia odwołującej nie uległ poprawie. Opinia biegłego sądowego koreluje bowiem z dokumentacją medyczną przedstawioną w niniejszej sprawie. Dlatego też zastrzeżenia zgłoszone przez organ rentowy nie zasługiwały na uwzględnienie a jego wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii podlegał pominięciu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z dnia 13 lipca 2020 r., znak: (...), jako zasadne, podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1300) zwanej dalej „ustawą o rencie socjalnej” - renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18-tego roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej Zakładem.

W myśl art. 5 ustawy o rencie socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje Lekarz orzecznik Zakładu na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach”.

Sąd zważył, że w świetle art. 12 ustawy o emeryturach i rentach, niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu.

W rozumieniu art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego. Prawo do świadczenia w postaci renty socjalnej przysługuje zatem w wypadku wypełnienia przesłanek z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, w szczególności u osoby wnioskującej musi istnieć całkowita niezdolność do pracy ustalana w trybie przepisów ustawy o emeryturach i rentach.

W niniejszej sprawie jedyną kwestią sporną było ustalenie, czy ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i czy niezdolność ta powstała: przed ukończeniem 18-tego roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25-tego roku życia; w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Natomiast pozostałe przesłanki związane z prawem do świadczenia nie stanowiły przedmiotu sporu między stronami.

W rozpatrywanej sprawie Sąd uznał, że odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy w okresie od 1 maja 2020 r. do 30 kwietnia 2023 r., przy czym niezdolność ta powstała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w czasie nauki w szkole przed ukończeniem 18-tego roku życia. Takie wnioski zostały wyprowadzone przez biegłego sądowego psychiatrę, które Sąd uznał za własne. Argumentacja organu rentowego wskazująca na konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego sądowego psychiatry była w ocenie Sądu lakoniczna i niewystarczająca. ZUS wskazywał, że dokumentacja medyczna zgromadzona w sprawie nie uzasadnia przyjęcia, że badany jest całkowicie niezdolny do pracy. Jak jednak zostało już ustalone, w aktach sprawy znajduje się dokumentacja świadcząca o kontynuacji leczenia psychiatrycznego przez ubezpieczonego. Zdaniem Sądu organ rentowy nie wykazał dostatecznie, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego możliwa jest inna ocena stanu zdrowia ubezpieczonego niż wynikająca z opinii biegłego. Przy tym naczelne zarzuty co do opinii biegłych organ rentowy wywiódł opierając się na stanowisku wyrażonym przez Członka Komisji Lekarskiej ZUS, lek. med. E. T., która nie jest specjalistą z zakresu psychiatrii.

Kwestią możliwości dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych wielokrotnie zajmowano się w orzecznictwie, które stanęło na stanowisku, że jeżeli opinia biegłego jest jednoznaczna i tak przekonująca, iż Sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1974 r., II CR 638/74). Dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów tych nie mają więc zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z opinii kolejnych biegłych, czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 k.p.c., sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, czy nie wyjaśnia istotnych okoliczności. W niniejszej sprawie Sąd nie znalazł podstaw dla kontynuowania postępowania dowodowego.

Ustalenie terminu, od którego Sąd uznał za zasadne przyznać odwołującemu prawo do renty socjalnej wynika z dyspozycji art. 15 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, w myśl których świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania do nich prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Co prawda odwołujący złożył przedmiotowy wniosek w dniu 13 marca 2020 r., lecz był uprawniony do świadczenia do dnia 30 kwietnia 2020 r. Zatem Sąd przyznał mu prawo do renty socjalnej od dnia następnego, a więc 1 maja 2020 r. na okres do 30 kwietnia 2023 r. zgodnie z treścią opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii.

Zgodnie z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior